

इस परीक्षा पुस्तिका को तब तक न खोलें जब तक कहा न जाए।

Do not open this Test Booklet until you are asked to do so.

इस परीक्षा पुस्तिका के पिछले आवरण (पृष्ठ संख्या 20) पर दिए गए निर्देशों को ध्यान से पढ़ें।

Read carefully the Instructions on the Back Cover (Page No. 20) of this Test Booklet.

I

मणिपुरी में निर्देशों के लिए इस पुस्तिका के पृष्ठ संख्या 2 व 19 देखें।
For Instructions in Manipuri, see Page Nos. 2 and 19 of this Booklet.

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश :

1. यह पुस्तिका मुख्य परीक्षा पुस्तिका का एक परिशिष्ट है, उन परीक्षार्थियों के लिए जो या तो भाग—IV (भाषा—I) या भाग—V (भाषा—II) मणिपुरी भाषा में देना चाहते हैं, लेकिन दोनों नहीं।
2. परीक्षार्थी भाग I, II, III के उत्तर मुख्य परीक्षा पुस्तिका से दें और भाग IV व V के उत्तर उनके द्वारा चुनी भाषाओं से।
3. अंग्रेजी व हिन्दी भाषा पर प्रश्न मुख्य परीक्षा पुस्तिका में भाग—IV व भाग—V के अन्तर्गत दिए गए हैं। भाषा परिशिष्टों को आप अलग से माँग सकते हैं।
4. इस पृष्ठ पर विवरण अंकित करने एवं उत्तर-पत्र पर निशान लगाने के लिए केवल काले/नीले बॉलपॉइंट पेन का प्रयोग करें।
5. इस भाषा पुस्तिका का संकेत **I** है। यह सुनिश्चित कर लें कि इस भाषा परिशिष्ट परीक्षा पुस्तिका का संकेत, उत्तर-पत्र के पृष्ठ-2 एवं मुख्य परीक्षा पुस्तिका पर छपे संकेत से मिलता है। अगर यह भिन्न हो, तो परीक्षार्थी दूसरी भाषा परिशिष्ट परीक्षा पुस्तिका लेने के लिए निरीक्षक को तुरन्त अवगत कराएँ।
6. इस परीक्षा पुस्तिका में दो भाग IV और V हैं, जिनमें 60 वस्तुनिष्ठ प्रश्न हैं तथा प्रत्येक 1 अंक का है :
भाग—IV : भाषा—I (मणिपुरी) (प्रश्न सं० 91-120)
भाग—V : भाषा—II (मणिपुरी) (प्रश्न सं० 121-150)
7. भाग—IV में भाषा—I के लिए 30 प्रश्न और भाग—V में भाषा—II के लिए 30 प्रश्न दिए गए हैं। इस परीक्षा पुस्तिका में केवल मणिपुरी भाषा से सम्बन्धित प्रश्न दिए गए हैं। यदि भाषा—I और/या भाषा—II में आपके द्वारा चुनी गई भाषा(एँ) मणिपुरी के अलावा है/हैं, तो कृपया उस भाषा वाली परीक्षा पुस्तिका माँग लें। जिन भाषाओं के प्रश्नों के उत्तर आप दे रहे हैं वह आवेदन-पत्र में चुनी गई भाषाओं से अवश्य मेल खानी चाहिए।
8. परीक्षार्थी भाग—V (भाषा—II) के लिए, भाषा सूची से ऐसी भाषा चुनें जो उनके द्वारा भाषा—I (भाग—IV) में चुनी गई भाषा से भिन्न हो।
9. रफ़ कार्य परीक्षा पुस्तिका में इस प्रयोजन के लिए दी गई खाली जगह पर ही करें।
10. सभी उत्तर केवल OMR उत्तर-पत्र पर ही अंकित करें। अपने उत्तर ध्यानपूर्वक अंकित करें। उत्तर बदलने हेतु श्वेत रंजक का प्रयोग निषिद्ध है।

Instructions for Candidates :

1. This Booklet is a Supplement to the Main Test Booklet for those candidates who wish to answer **EITHER** Part—IV (Language—I) **OR** Part—V (Language—II) in **MANIPURI** language, but **NOT BOTH**.
2. Candidates are required to answer Parts I, II, III from the Main Test Booklet and Parts IV and V from the languages chosen by them.
3. Questions on English and Hindi languages for Part—IV and Part—V have been given in the Main Test Booklet. Language Supplements can be asked for separately.
4. Use **Black/Blue Ballpoint Pen only** for writing particulars on this page/marking responses in the Answer Sheet.
5. The CODE for this Language Booklet is **I**. Make sure that the CODE printed on **Side-2** of the Answer Sheet and on your Main Test Booklet is the same as that on this Language Supplement Test Booklet. In case of discrepancy, the candidate should immediately report the matter to the Invigilator for replacement of the Language Supplement Test Booklet.
6. This Test Booklet has **Two** Parts, IV and V, consisting of **60** Objective-type Questions and each carrying 1 mark :
Part—IV : Language—I (Manipuri) (Q. Nos. 91-120)
Part—V : Language—II (Manipuri) (Q. Nos. 121-150)
7. Part—IV contains 30 questions for Language—I and Part—V contains 30 questions for Language—II. In this Test Booklet, only questions pertaining to Manipuri Language have been given. **In case, the language(s) you have opted for as Language—I and/or Language—II is a language other than Manipuri, please ask for a Test Booklet that contains questions on that language. The languages being answered must tally with the languages opted for in your Application Form.**
8. **Candidates are required to attempt questions in Part—V (Language—II) in a language other than the one chosen as Language—I (Part—IV) from the list of languages.**
9. Rough work should be done only in the space provided in the Test Booklet for the same.
10. The answers are to be recorded on the OMR Answer Sheet only. Mark your responses carefully. No whitener is allowed for changing answers.

परीक्षार्थी का नाम (बड़े अक्षरों में) : _____
Name of the Candidate (in Capitals)

अनुक्रमांक (अंकों में) : _____
Roll Number (in figures)

(शब्दों में) : _____
(in words)

परीक्षा-केन्द्र (बड़े अक्षरों में) : _____
Centre of Examination (in Capitals)

परीक्षार्थी के हस्ताक्षर : _____
Candidate's Signature

निरीक्षक के हस्ताक्षर : _____
Invigilator's Signature

Facsimile Signature Stamp of Centre Superintendent _____

LANG. CODE

10

পেপৰ—I

I

মণিপুরী লেঙ্গুয়েজ সপ্লিমেন্ট

ভাগ—IV অমসুং V

হায়রক্ৰিফাওবা টেষ্ট বুকলেট অসি হাংদোকনু।

বুকলেটশিগী নীতি-নিয়মশিং (Instructions) (লমাই 19 অমসুং 20) অসি য়ান্না চেকশিনা পাউ।

কেন্দিদেটশিংদা পীবা ইন্ট্রনশিং :

- বুকলেটসি মণিপুরী লেঙ্গুয়েজদা পাৰ্ট—IV (লেঙ্গুয়েজ—I) নত্রগা পাৰ্ট—V (লেঙ্গুয়েজ—II) দা পরিক্ষা থানিংবা কেন্দিদেটশিংদাদমক ম্যেন টেষ্ট বুকলেটতগী সপ্লিমেন্ট অমনি। অনিমক্তি পুন্না পরিক্ষা থাৰা য়ারোই।
- কেন্দিদেটশিংদা ম্যেন টেষ্ট বুকলেটতগী পাৰ্ট—I, II, III অমসুং মখোয়না খনবা লেঙ্গুয়েজশিংদগী পাৰ্ট—IV অমসুং পাৰ্ট—V কী পাউখুম পীবা দরকার লৈ।
- ইংরাজি অমসুং হিন্দী লেঙ্গুয়েজশিংগী পাৰ্ট—IV অমসুং পাৰ্ট—V রাহংশিং ম্যেন টেষ্ট বুকলেটতা পীরে। লেঙ্গুয়েজ সপ্লিমেন্টশিংদাদমক তোঙান্না হংবা য়াই।
- লমায়সিদা পাৰ্টিকুলারসিং ইননবা ব্লেক/ব্লু বোল পোইন্ট পেনখক্তংমক শীজিনৌ।
- লেঙ্গুয়েজ বুকলেটশিগী কোডতি I নি। অঙ্গর শীটকী সাইড—2 দা ইরিবা কোডতুগা অমসুং ম্যেন টেষ্ট বুকলেটতা ইরিবদুগা লেঙ্গুয়েজ সপ্লিমেন্ট বুকলেটকীশিগা চপ মানবরা হায়না য়েংউ। মান্দদবা থোক্লবদি কেন্দিদেটনা খুদজ্ঞা লেঙ্গুয়েজ সপ্লিমেন্ট বুকলেট অদু শীন্দোক্লবা ইনভিজিলেটরদা रिपोर्ट তৌগদবনি।
- বুকলেট অসিগী পাৰ্ট অনিনি IV অমসুং V। মসিদা রাহং অমমদা মাৰ্ক অমা পীবা রাহং 60 যাওই :
পাৰ্ট—IV : লেঙ্গুয়েজ—I (মণিপুরী) (ৰা : 91 দগী ৰা : 120)
পাৰ্ট—V : লেঙ্গুয়েজ—II (মণিপুরী) (ৰা : 121 দগী ৰা : 150)
- পাৰ্ট—IV লেঙ্গুয়েজ—Iগী রাহং 30 যাওই অমসুং পাৰ্ট—V লেঙ্গুয়েজ—IIগী রাহং 30 যাওই। বুকলেট অসিদা মণিপুরী লেঙ্গুয়েজদংগা মৰী লৈনবা রাহং হংই। নহাৰুনা নঙগী লেঙ্গুয়েজ—I অমসুং লেঙ্গুয়েজ—II ওইনা খনবা লেঙ্গুয়েজশিংদু মণিপুরী নত্রবদি লেঙ্গুয়েজদুদা রাহং হংবা টেষ্ট বুকলেট অমা পীনবা হায়বীয়ু। পাউখুম পীরিবা লেঙ্গুয়েজশিংদু নহাৰুী এপ্লিকেশন ফোৰ্মদা ইখিবা লেঙ্গুয়েজশিংগা মান্নগদবনি।
- কেন্দিদেটশিংদা লেঙ্গুয়েজশিংগী লিষ্টতগী লেঙ্গুয়েজ—I ওইনা খনখিবদু নন্তবা অতোপ্লা লেঙ্গুয়েজ অমদা পাৰ্ট—V (লেঙ্গুয়েজ—II)দা য়াওরিবা রাহংশিংগী পাউখুম পীবা দরকার লৈ।
- টেস্ট বুকলেটতা পীরিবা মফমদূতদা রফ বার্ক তৌগদবনি।
- পাউখুমশিংদু (OMR) পাউখুম চেদা ইগদবনি। নঙগী পাউখুমশিংদু চেকসিনা মাৰ্কতো। পাউখুমশিং হোংনবা মুক অঙৌবা শীজিন্না য়াদে।

কেন্দিদেটকী মীং :

রোল নম্বৰ (অঙ্ক ময়েজ্ঞা) :

ৰাহৈদা :

পরিক্ষাগী সেন্টর :

কেন্দিদেটকী সিগনেচর :

ইনভিজিলেটরগী সিগনেচর :

Facsimile signature stamp of Centre Superintendent

কেন্দিদেটশিংনা **MANIPURI Language-I**
লৌরবদি পাৰ্ট-IV গী (ব্রাহং 91-120) ফাওবগী
পাউখুম পিনবা হোৎনগদবনি ।

Candidates should attempt the
questions from **Part-IV (Q. Nos.**
91-120), if they have opted
MANIPURI as **Language-I** only.

TEACHERS

Part—IV / কাখন—IV
Language—I / লোন—I

Manipuri / মণিপুৰী

কেन्द्रिदेदटशिंङना **MANIPURI Language—I** लौरवदि पार्ट—IV गी (ब्राहं 91-120) फाडवगी पाडुखुम पिनवा होङनगदवनि ।

दिरेङ्गन : मखागी ब्राहंशिंङसिगी मखादा पीरिवा डपशनशिंङ
असिदगी ङ्खायदगी चन्नवदु खल्लगा पाडुखुम पीयु
(ब्राहं 91-105) :

91. महेरौइशिंङसि बनान अमसुं खोनथोक
हेनगङ्गहल्लवा तन्नीवदा मखोयगी—

(1) तन्नीगी हेशिंङवा (learning skill)
हेनगङ्गहल्लि

(2) चुल्ला डङ्गवा हेनगङ्गहल्लि

(3) फङ्गना डङ्गवा हेनगङ्गहल्लि

(4) लोन शिङ्गिन्नवगी हेशिंङवदा हेनगङ्गहल्लि

92. लोनगी क्लासता कङ्गदकतिडिङ्गम हायवसि—

(1) महेरौइशिंङना माल्लदवा सेम्पल कया
नैनदुना फङ्गजववा ब्राखल्लोन पुथोकपनि

(2) डङ्गशिंङना महेरौइशिंङवु मखल मखा कयागी
मेदिया शिङ्गिनहनदुना मखोयगी डुइवा थिडुरि
शागङ्गपदा मतेङ्ग पाङ्गई

(3) महेरौइशिंङना मखोयना फङ्गलकपा लौशिंङ-
ग्यानशिंङदु लोनगी हेशिंङवा लाकहल्लवा
होङ्गल्लवदा शिङ्गिन्नै

(4) महेरौइशिंङना तन्नीदा दरकार लैवा मचाकशिंङ
शेम शाहि-अदुगा मशागी डुइवा अहावा
लौशिंङ फङ्गई

93. इन्दिद्यादा रिङ्गनेल लोन चाडुखंनवा होङ्गनवदा
मखागीशिंङसिदगी करङ्गना शिंङनवनि हायना
लौरौइदगे ?

(1) मीयाल्ला खंनदा

(2) खुदोङ्गचावशिंङ ब्राङ्गपा

(3) खंनदा चममनवा

(4) ब्राहनथोक (अर्थ) हनदोकपदा अबावा

94. लोन खंनवा (language acquisition)
हायवसि

(1) दरकार लैवा ब्राहेशिंङदमक शिङ्गिन्नवनि

(2) अङ्गना ममालोन डङ्गवदा पूरिङ्ग
थौगङ्गपिवगी मङ्ग-मतेनि

(3) नैनवदा नियम नाइवा अमदि ग्रामार खंनवदुनि

(4) मीडुइवगी पीथोरकपा डुङ्गगी मतेङ्गना लोन
तन्नी

95. লোনগী ওজনা লোন তস্বীবসি

- (1) চিনহায় (dictation) তৌরগনি
- (2) অঙাংশিংনা ফজনা ইয়ু হায়বদুনি
- (3) অনৌবা ফজবা রাখল্লোন পিরগা
মহৈরৌইশিংদা ইহনবনি
- (4) মহৈরৌইশিংদা আর্টিকল (article) তস্মু
হায়বনি

96. লোন অমা ফজনা ঙাংগে হায়বরদি—

- (1) মহৈরৌইশিংগা রারি শান্নগদবনি
- (2) মহৈরৌইশিংনা খংদ্রবদি তুমীনা ফমহনগনি
- (3) অরায়শিং খংদেবুগা খুদজ্ঞা অরায়শিং
চুমথোক্কদবনি
- (4) রারি শান্নবদা শিজিন্নগদবা লোন শিজিন্নবগী
খুদোংচাবা লৈহনগদবনি

97. লোন তস্বীবগী মতিকচাবা পারাগীঅহৌবসি—

- (1) তমনবগী পান্দমশিংদু মথং-মথং ইথোকপনি
- (2) মরুওইবা পোইন্টশিং শমলপনা হায়বা অমদি
মহৈরৌইশিংবু এক্তিভিত্তিগা লোইন্ননা পুন্নিং
থৌগৎপিবনি
- (3) পারাগী যাওফমগা লোইন্ননা হায়বনি
- (4) ব্লেকবোর্ডতা ইবনি

98. অরাংপা মেনখৎনবা তস্বীবা (Remedial teaching) হায়বসি—

- (1) ফজনা মথং-মনাও নাইনা তৌবা থবক্কি
- (2) করমহায়না তস্বীগদে তাকপনি
- (3) ওইরৌইদবা (negative) থবক্কি
- (4) থিওরিটেকেল ওইবনি

99. লোনগী হৈশিংবা (language skills) তস্বসি —

- (1) মমুংতানা শুগাইনা তাক্কদবনি
- (2) তোকখায়না তাক্কদবনি
- (3) তুনা য়েংলগা তাক্কদবনি
- (4) মতৌ তস্মদা তাক্কদবনি

100. লোন তল্লিঙৈ মনুংদা মইহেৰোইশিংনা খোনথোক খংদবগী অৱাবা থেংনৈ। মসি কৰন্না থেংনগদগে ?

- (1) ক্লাসৰুৱাদা লাউনা পাবনি
- (2) অঙাংশিং শান্নহনলগা মখোয়মশেন ৱাৰি শান্নহনবনি
- (3) খুদজ্ঞা অৱাৱা চুমথোকপনি
- (4) লোন খংবা মীশিংগী মতেং লৌৱগা অখন্না মথৌশিং (activities) পাংথোক্ৰদবনি

101. ৱাহংচে শেম্‌মবা মতুংদা ওজানা চাংয়েং তৌগদবা পান্দমশিং (objectives) য়েংই। ওজানা অহানবা ওইনা ৱাহং চেগীদা খল্লিবসি—

- (1) মনুংদা যাওৱিবা মচাক কৰি-কৰি যাওবগে য়েংবনি
- (2) ৱাহং মখলশিংদুদনি
- (3) থাজনিংঙাই ওইৱা য়েংবনি (reliability)
- (4) চান্ৰা য়েংবনি (validity)

102. _____ অৱাবসি পাবদা ৱাবগী sign নত্তে।

- (1) ময়েক অমসুং ৱাহৈ খংবগী
- (2) বনান চাং নাইনৱগী
- (3) পাবগী অয়াংবা অমসুং থুনা পাবগী
- (4) ৱাহৈ অমসুং ৱাখল্লোন খংবগী

103. লোনগী মইশাদা মখাগীশিংদগী চুমদবদু কৰম্বনো ?

- (1) লোন খুদিংমকী মশাগী কয়াং (structure) লৈজে
- (2) লোনসি চংনবীগা চাওখংলকপগা মৰি লৈনৈ
- (3) লোনসি অৱাইবদগী হেমা লুশিনবদা লাকই
- (4) লোনসি সিনথেসিসতগী এনালিসিস ৰোমদা লাকই

104. ক্লাসৰুৱাদা তৌবা ওৱাইবা ময়ামশিংসিদগী কৰম্বনা চিনবুং লোন (oral language) খংবদা হেনগৎহনবগে ?

- (1) ওজাগা লৌইন্ননা লাইৱিকী ৱৰিশিং পুল্লপা পামিল্লবনা ওইগনি
- (2) পুল্লপা অচুম্বা খোনথোক হায়মিল্লবনি
- (3) চিন্ফা পুৱগা শৈৱেং তোঙান-তোঙান হায়বনি
- (4) অপান্সা ৱাৰিশিংদু শকতম লাংদুনা শান্নবনি

105. থুনা পাবগী মথৌসি—

- (1) অপান্সা লাকহন্নবনি
- (2) হেমা মমুংতানা খংনবনি
- (3) পাকাথোক চাওথোক্ৰা পাবনি
- (4) মচাক খংনবনি

দ্বৈতত্ব : মখাদা পীৰিবা ব্ৰাৰেং অসি মুন্না পাবৰগা
পীৰিবা ব্ৰাহ্মশিংগী অসিগী খ্বাইদগী চান্নবা পাউখুম পীযু
(ব্ৰাহ্ম 106-114) :

চাওখংলক্লিবা লৈবাকশিংদা ঐচ.আই.ভি./ঐইদস
শন্দোকপগী চাং অমদি মওং অসি লম লমগী ওইনা খেইনে।
অফ্ৰিকা অমসুং এসিয়াদা নুপা-নুপী—হকতিন্নবদা শন্দোকপনা
মশীং যান্নী। নোংপোক ইউৰোপনচিংবদা নৌনা নীংতল্লকপা
লৈবাকশিংদনা পুন্না হিদাক কাপমিন্ণবদগী শন্দোকখিবনা
হেইলি। হায়রিবা মফম পুন্মকসিদা, মাগী মাগী লমগা চুনবা
পাশ্বে শীজিন্ণদুনা নহাৰোলশিংবু ঐচ.আই.ভি./ঐইদসতগী
কন্ননবা হোংনহৌদ্রবদি, মতম খৰগী—মতুংদদি লাইচৎশি
পাঞ্জুনা শন্দোরজুনা মালেমদগী নহাৰোল পুন্মক হাৎখিবা
য়াবগী অকিবা লৈ ঐইদস নাবখজা নত্তবদা নহাৰোলশিংগী
মশা-মউ ফনা হিংনবা অমদি মীওইবগী অধিকার মাঙহন্দনবা
হোংনবা তাই।

ঐচ.আই.ভি. হায়বদি ইম্যন ডিফিসিয়েন্সি ভাইরস
হায়বনি। মহীক অসি হকচাংদা চংখ্ৰগা, মীওইবগী মশা
ঙাকথোকচনবা লৈরিবা থৌরাং (Immune system) দা
লান্দারজুনা মপাঙ্গল শোছহল্লি। হায়রিবা ইম্যন সিস্টেম
শোছরক্লবদা মখল কয়গী লায়না চঙলজুনা মী অদুবু
নাহল্লকই। ঐচ.আই.ভি. হায়রিবা মহীক অসি পকখ্ৰবা মী
অদুগী ঈ নংত্রগা ফন্বীদা যাওই।

ঐইদস হায়বদি একাদ ইম্যন ডিফিসিয়েন্সি সিন্দ্ৰোম হায়বনি।
ঐচ.আই.ভি. পাকপা মী অমগী হকচাংদা যাওরিবা ইম্যন
সিস্টেম অদু মপুং ফানা শোছরবা মতমদা মখল কয়গী লায়না
চঙলকই; মখোয়শিং অদুদি টি.বি. উনশাগী লায়না, খোঙ
হান্সা নংত্রগা লাইহৌ হৌবা অসিনি। মসিবু ঐইদসনা নাবা
হায়না খঙনৈ। ঐচ.আই.ভি. পাকপদগী ঐইদস নারকপদা
চঙবা মতম অসি মী মীদুগী লমচৎ-শাজৎ নংত্রগা পুন্সি মহিং
অদুগী মখা পোল্লি। ঐচ.আই.ভি. হায়বসি কনাগুন্না অমদগী
লৌরুদ্রবদি মতোমতা থোকচরকপা নত্তে। মহীক অসি
শন্দোরক্লবদা সুপ্ততগী লন্বী অহ্মখক লৈ। মহীক অসি ইচম
চন্না চামীন-থকমিন্ণবা, শান্নমিন্ণবা, খুং, শোৰুবা, চুপুবা,
থবক শূমিন্ণবা, ফি-ৰোল তিন্ণবা কোল্লিক পুনবা, অমাংশঙ
তিন্ণবা নংত্রগা কাঙনচিংবনা চীকপদা শন্দোকপা ওমদে।
লুহোংদ্রিঙৈদা নুপা-নুপী অনীমক মশা-মশা যান্নরগা
ঐচ.আই.ভি. টেষ্ট তৌথোকপা ফে। কৰিগুন্সদা নিপা নংত্রগা

নুপীদা প্লুৰ্ণবসু নুংশিনবা অমসুং-লৈনবদি, যাই।
তৌবতবু চেকশিন থৌরাংদি লৌখৎকদবনি। অনা অয়েক
নংত্রগা খুদোংথীবা যাওরকপদা, নীংখিজনা চাংয়েং তৌরবা
মহীক যাওদবা ঈতমক কাপ্লিবা ফে।

106. চাউখংলক্লিবা লৈবাকশিংদা লম লমগী মতুং ইম্মা
ঐচ.আই.ভি. শন্দোকপগী চাং কমদৌবগে?

- (1) অমগা অমগা খেইনে
- (2) অমগা অমগা মান্নবা লৈ
- (3) মান্নবসু মান্নদবসু লৈ
- (4) শন্দোকপগী চাং ব্ৰাংবা তান্নরকই

107. নোংপোক ইউৰোপনচিংবদা নৌনা নীং তল্লকপা
লৈবাকশিংদা ঐচ.আই.ভি. লায়না অসি কৰন্না পাক
শন্বা শন্দোকপা হেনখিবগে?

- (1) হকতিন্নবদগী
- (2) নুপা-নুপী নুংশিনরকপদগী
- (3) চাংয়েং তৌদুনা মহাও খংনিংলকপদগী
- (4) পুন্না হিদাক কাপমিন্ণবদগী

108. ঐচ.আই.ভি. মহীক অসি, নারবা মী অদুগী
হকচাংগী কৰন্না শৰুজা যাওই—

- (1) শিংলী উতোংশিংদা যাওই
- (2) ঈ নংত্রগা ফন্বীদা যাওই
- (3) থবোন্সীদা যাওই
- (4) মহীকসি যাওবা হকচাংগী শৰুক থিবা ফঙদে

109. ঐচ.আই.ভি. হায়বসি মপুং ফাবা রাইহে করিনো ?

- (1) হ্যমেন ইমুন্ ডিফিসিয়েন্সি ভাইরাস
- (2) হ্যমেন ইন্টরনেল ডিফিসিয়েন্সি ভাইরাস
- (3) হ্যমেন ইন্টরনেল ভাইরাস
- (4) হ্যমেন ইন্টিগ্রেটেড ভাইরাস

110. ঐচ.আই.ভি. হায়বা অসি করন্না শন্দোরকপগে ?

- (1) চুরূপ থকমিন্ণবদগী শন্দোরকই
- (2) চামিন থকমিন্ণবদগী শন্দোরকই
- (3) কনাগুম্বা অমদগী লৌরুদ্রবদগী শন্দোরকই
- (4) ফি-রোল তিন্ণবদগী শন্দোরকই

111. অনা অয়েক অমদি খুদোংথিবা যাওরজুনা ঙ্গী দরকার লৈরবদি করন্না ঙ্গবু কাশ্মীগনি ?

- (1) নীংথিজনা চাংয়েং তৌরবা ঙ্গ
- (2) খুদজ্জা ফংবা ঙ্গ
- (3) মচাদগী লৌবা ঙ্গ
- (4) ঙ্গ দান তৌবশিংদগী ফংলকপা ঙ্গ

112. ঐচ.আই.ভি. হায়বসি কনাগুম্বা অমদগী লৌরুদ্রবদি মতোমতা থোকচরকপা নত্তে। পীরিবা রাইহে পরেং অসি মখাদা পীরিবশিংশিদিগী করন্না রাইহে পরেংনো খন্দোকউ—

- (1) পোজ্জিটিব
- (2) ইন্টরোগেটিব
- (3) নেগেটিব
- (4) এক্সক্লেমেটোরি

113. ‘মশ-মউ ফবা’ রাইহে অসিগী অর্থ মখাদা পীরিবশিংশিদিগী খল্লু—

- (1) হকচাং ফনা লৈবা
- (2) হকচাং নোয় পেনবা
- (3) হকচাং পাথনা লৈবা
- (4) চাবা থকপা ফবা

114. ঐচ.আই.ভি. অসি চামিননবদা লৌনদে। পীরিবা রাইহে পরেংশিদি যাওরিবা-মিন-অসি করিনো ?

- (1) কঞ্জংতিব মার্কার
- (2) এসোসিয়েতিব মার্কার
- (3) পুরেল মার্কার
- (4) কেস মার্কার

দিৱেৰুৱন : শেৰেং অসি পাৰগা মখাদা পীৰিবা ব্ৰাহ্মশিং অসিগী
পাউখুম পীয়ু (ব্ৰাহ্ম 115-120) :

উদগী চাউবা খোংনাংনি
অচৌবা খোংনাং পাস্বীনা
জীবশিংদা উৰুম পী
উচেক ব্ৰায়াশিংনা য়াৰেকফম ওই।

মনা পুংবদা হৈনৌনি
হৈনৌনা জুম জুম পাল্লগা
মৰাই লুকপা হেঞ্জিদো।

মগুণ লৈবা মীতনা
সমাজবু নোল্লুক্কা চংলিদো
মীয়ান্না ইকায় খুন্নেদো।

115. অচৌবা খোংনাং পাস্বীনা জীবশিংদা কৰি পী—

- (1) পৈশ পী
- (2) উৰুম পী
- (3) মশা মৰেং পী
- (4) কৰিমত্তা কান্নবা পীদে

116. উচেক-ব্ৰায়াশিংনা কদায়দা য়াৰেকফম ওই ?

- (1) অশোংবা মোংশোংদা
- (2) য়ুমগী শাইজিন্দা
- (3) অচৌবা খোংনাং পাস্বীনা
- (4) শুমাং মতোনগী নাসপতিদা

117. মগুণ লৈবা মীনা সমাজদা কৰন্না চংপগে ?

- (1) মৰু লুক্কা চংলী
- (2) মমায় থাঙ্গংলগা চংলী
- (3) নোক্কা নোক্কা চংলী
- (4) কপ্পা কপ্পা চংলী

118. মগুণ লৈবা মীবু মীয়ান্না কৰন্না লোইনবগে ?

- (1) হৈনদনা লোয়নৈ
- (2) ইকায় খুন্না লোয়নৈ
- (3) নুংঙায়না লোয়নৈ
- (4) ইনথোকলগা লোয়নৈ

119. মথক্তা পীৰিবা শেৰেং অদু মুন্না পাৰগা 'দো'না
লোম্বা পৰেং কয়া যাওবগে ?

- (1) অমা যাওই
- (2) অনি যাওই
- (3) অহম যাওই
- (4) মৰী যাওই

120. “খোংনাং পাস্বীনা জীবশিংদা উৰুম পী।” কৰন্না
ৰাহৈ পৰেংনো ?

- (1) ইন্টৰোগেতিব
- (2) কমপ্লেক্স
- (3) কম্পাউন্ড
- (4) দিল্কাৰেসন

কেন্দিদেটশিংনা **MANIPURI Language-II**
লৌরবদি পাৰ্ট-V গী (ব্রাহং 121-150) ফাওবগী
পাউখুম পিনবা হোৎনগদবনি ।

Candidates should attempt the
questions from **Part-V (Q. Nos.**
121-150), if they have opted
MANIPURI as Language-II only.

কেन्द्रिदेटशिंना **MANIPURI Language—II** लौरवदि पार्ट—V गी (राहं 121-150) फाउखुम पिनवा होउनगदबनि ।

दिरेक्शन : मखागी राहंशिंसीगी मखादा पीरिवा ङपशनशिं
असिदगी ख्वाइदगी चन्नबदु खल्लगा पाउखुम गीयू
(राहं 121-135) :

121. प्राइमारि स्कूल अमगी महैरोइशिंदा ख्वाइदगी
कान्नगदवा तावगी अमसुं ङांवगी हेशिंदा
(listening and speaking skills)
लैहनगे हायवदि मखागीशिंसीदगी करन्ना मतन्नीना
औगदगे ?

- (1) बारिलीवा अमसुं डिकक्सेसननि
- (2) शैरेणं थिवा अमसुं लोनगी लेबोरेटरिनि
- (3) शकतम लांलगा शान्नावा अमसुं पाउ पावनि
- (4) शकतम लांलगा शान्नावा अमसुं
तेण्ण-तिन्नबनि

122. लोन्दा अरांपा मैनखंन तन्नीवा (remedial
teaching) हायवसि—

- (1) महैरोइशिंदा अहोवदा लानवा अरानवशिं
फगत्तन्नबनि
- (2) लोशिंगा मरि लैन्नवा अरानवशिं
फगत्तन्नबनि
- (3) महैरोइशिंदा मशागी औवा थाजवा
लाकहन्नबनि
- (4) मथक्कीशिंसी लोइनमकनि

123. करन्ना राहंना मयामगी औवा लोन खंनवगी
ख्वाइदगी चन्नवा चांयेण्दु करन्ननो ?

- (1) यान्ना तेन्ना पाओखुम मखल
- (2) अशांवा पाओखुम मखल
- (3) एसेगी मखल
- (4) ङवजेज्जिभकी मखल

124. “अङ्गशिंसी लोन ङांवा ङुम्बगी मङ्गगा लोइनना
पोकई ।” हायवसि कनाना हायवनो ?

- (1) पियजेत्तननि
- (2) चोमसकिननि
- (3) डिगोसटकिननि
- (4) पेभलोडननि

125. हिन्दि ङांवा मफमदगी लाकपा नूपीमचा अमना नंगी
नरमदा लाकपा, नंगी लोन ङांवदा अरानवा
यांरगा ङांइ । ङजा अमा औना नंना मखादा
पिरिवशिंसीदगी करन्ना अचुम्बनि लोइगदगे ।

- (1) महाकपु मना ङांवा अरानवगी मतांदा
हंजिन-हंजिन हायविगनि
- (2) महाकपु लोन हेन्ना शिज्जिनवगी तांजा
पिविगदबनि
- (3) नुमींखुदिंगी महाकपु अनोवा लोन अमा
पुंथाइ अमगी ङुराहियू हायगनि
- (4) अनोवा लोन शिज्जिनवदुदा महाक्की
ममालोनगी ममि ताहनलोइदबनि

126. पिरिवा पान्दमशिंसीगी (objectives) मखादा
लोन तमलोइदवसी करन्ननो ?

- (1) पुंजिगी थाक मखल मयाम खंनबनि
- (2) लोन खंनवा तन्बनि
- (3) नुंगी राहै हायवा अमसुं तावनि
- (4) पुंजिगी तौगदवशिं तौबनि

127. লোনগী মতাংদা মখাগীশিংসিদগী এসে মখলগী চাংয়েংদা খুদোংচাগদবসি করম্বনো ?

- (1) চাংয়েংসিনা অঙাংশিংগী মইদা মখোয়গী রাখল ফজনা শাগৎপগী মঙম খংবদা মতেং পাংই
- (2) চাংয়েংগী ওইনা রাহং খরদমক খংনবদা মতেং ওই
- (3) মহৈরৌইশিংনা রাহং খরদমক খুমগদবনিনা পাবগী মতম কল্লি
- (4) সিলেবস লোইনা তৌগদবনি

128. ইবা ওঁরাইনবগীদমক্তা অতোপ্লগী মতেং লৈবা অঙাংশিংনা (children with special needs) দরকার লৈরিবসি

- (1) মশাগী তোপ-তোপ্লা রাখল্লোন লৈবনি
- (2) সিম্বোলিক ওইবা লোন শিজিন্নবনি
- (3) রাইশিং চুল্লা শিজিন্নবদুনি
- (4) খুই ফজবদুনি

129. চাং নাইনা তৌবা অমদি ফজনা খংদোরুবা লোনগী চাংয়েংদা (continuous and comprehensive evaluation) মখাগীসিদগী করম্বদা পুক্রিং থমগদগে ?

- (1) অচুম্বা রাইশিংদনি
- (2) প্রোজেক্টী থবক্তনি
- (3) অচুম্বা খোনথোক্তনি
- (4) খেংল্লাব মতাংশিংদা লোন শিজিন্নবা ওঁমবদনি

130. মলাটিলিংখালিজম হায়বসি

- (1) লোন তম্বীবদা অপনবা ওই
- (2) লোনগী মচাকশিংদা অকিবা ওইহনলি
- (3) লোন তম্বদা মরুওইবা মচাক ওই
- (4) লোন তম্বদা অরাবা ওই

131. লোনগী অহানবা মওংসি

- (1) সাইন লোননি
- (2) গ্রামারনি
- (3) অইবা লোননি

(4) চিনবুং লোননি

132. প্রাইমারি খাজা বারিশিংগী অমদি শৈবংশিংগী খুইদগী মরুওইবা মীংয়েংসি করিনো ?

- (1) কাল্লবশিং ওইগনি
- (2) শৈবংশিং অমদি বারিশিংসি রাই যামহনগদবনি
- (3) মরুওইবা মমিংশিং অমসুং তাক্কশিং হঞ্জিন-হঞ্জিন হায়বনি
- (4) শৈবংশিং অমসুং মরুওইবা অইবশিংগী বারি হায়বনি

133. গ্রামার তন্ত্ৰীবনা মতেং পাংলিবসি—

- (1) চপ-চানা ঙ্গাবদনি
- (2) ফজনা জর-জর ঙ্গাবদনি
- (3) মশিং ফজনা খংবদনি (numeracy)
- (4) ইবা-পাবা হৈবদনি

134. ইবগী চংনবীদা যাওরিবসি—

- (1) বারিগী রাখল্লোননি
- (2) রাখলনা শাগৎপনি
- (3) পংচুয়েসন ফজনা শিজিলবনি
- (4) ফজবা রাইশিং শিজিলবনি

135. লোন অমদা চাংয়েং য়েংবগী মরুওইবা পান্দমসি —

- (1) তল্লীবশিংদুগী অরায়শিং পুথোকপনি
- (2) মইহেরোইশিংনা উৎথোরকপশিংদুদা মথোয়বু থাংগৎনবা লেপ্পনি
- (3) মইহেরোইশিংসী কয়াল্লা খংলবগে (achievement) হায়বদু য়েংবনি
- (4) খংদোক্ৰবা হোংনরগা অরায়পশিংদু মেনখংপনি

দিরেক্ৰন : পীরিবা রাইরেং অসি পারগা মখাদা পীরিবা রাইহংশিং অসিগী চানবা পাউখুম খনদুনা পীয়ু (রাইহং 136-143) :

পৃথিবীগী অকোয়বদা লৈরিবা নুংশিংকী ফিভমদা হৌজিক চাউরবা অহোংবা কয়া লাক্লে। জীবশিংনা স্বর হোনবদা চঙলিবা কারবোনদাইওক্সাইদ অমদি ওক্সিজেন গ্যাসকী চাং অসি চাউনা হোংলক্লে। নুংশিং শেংলাক্তবগী খ্বাইদগী চাউবা মরমদি কল-কারখানাঙ্গী চুমথোক্তবা হু চেল্লবা গ্যাস অহেনবা চাংদা থাদোরকপনি। পৃথিবীগী লৈবাক কয়াদা উমং কয়া পাক্কুনা কোকথোকপা লোয়ননা মৈ থাদোকপনা নুংশিং শেংলাক্তবগী মরুওইবা মরম অমসু ওইরি। মরম অসিদগী কারবোনদাইওক্সাইদকী চাং য়াল্লা হেনগৎলকই। অমরোমদা উমং-রামং কা হেন্না কোকথোকপদগী উনা-রানানা নুংশিজ্ঞা থাদোরকপা ওক্সিজেন গ্যাসকী চাংসু অসুম হুহুরকই। ভারত অমদি খা নোংপোক এশিয়াদা উমং-রামং কয়া পাক্কুনা মৈ থাদোক্ৰগা পাল্লৌ উবগী চংনবী অসি অসুম হেঞ্জিল্লকপনা উমংগী পোৎথোক হুহুরকপা, উমংগী লম কয়া লৈকংলা ওনশিল্লকপা অমদি নুংশিং শেংলাক্তবদগী লায়না লায়চং কয়া পাক্কুনা থোক্কই। পৃথিবীগী নুংশিং নুংশা শেংহনবদা অচৌবা হৌদাং লৌরন্বা, পৃথিবীগী থবোয়ীনি হায়নবা অমাজোন বেসিনগী উমং হৌজিক তংথায় হেন্না কোকশিল্লক্লে। মরম অসিনা উমং-রামং ঐথোয়দা পীরিবা কয়লা পুন্সী মীপুম তিংনা খঙহনবা য়াল্লা তঙইফদে। পৃথিবীগী চাউখংলবা লৈবাকশিংদা পায়খংলক্ৰিবা 'গ্রীন বেল্ট' অমসু 'গ্রীন পার্টি'গী ঈহৌদা যাওশিন্দুনা উ থাজিনবা লোয়ননা উমং শেমগৎপা ঐথোয় পুন্সীকী হৌদাংনি। মমাংঙৈদা ঐথোয়গী অহল লমনশিংনা উমং রামং কয়া উমংলাইগী উয়োক ওইনা থমদুনা উ য়ানবদা অথিংবা থমলকই, উমং কয়া নীংথিনা য়োক্ৰস্মী। উ-রাবু লাইনি নীংদুনা মথোয়বু য়ানবদা ঈরাং-থৌনিবগী চংনগী কয়া 'হিজন-হিরাও' অমদি অতৈ পুয়া, পুরান কয়াদা ময়েক শেংনা লৈরি। উমং পাক্কুনা কোকথোকপনা পৃথিবীগী শাবগী চাংসু অসু হেনগৎহল্লকই। ২০ শুবা চহী চাগী খ্বাইদগী শাবা চহী ১০দি ১৯৮০ দগী ১৯৯০ ফাওবসিনি। পৃথিবীগী মমল য়াল্লাবা পান্দি অমসুং শা-ঙা জাং ১৪০ রোমদি উমংশিংদগী নুংতিগী ওইনা মুংশিল্লকলি হায়না অখঙ অহৈশিংনা পানরি। উমং কোকথোকপনা ঈশিং নুংশিত্তা পীবা চৈথেংনা লমদম অমগী পান্দি, শা-ঙাগী-ফিভম

(বাইওদাইভরসিটি) দা শোকহল্লকপা অসি মীপুম তিংনা খঙহল্লা হোৎনবা তঙাইফদে।

136. জীবশিংনা স্বর হোনবদা চঙলিবা কারবোনদাই-ওক্সাইদ অমদি _____ গ্যাসকী চাং অসি চাউনা হোংলক্লে।

- (1) হাইড্রোজেন
- (2) নাইট্রোজেন
- (3) ওক্সিজেন
- (4) ঈশিং

137. কল-কারখানাদগী চুমথোক্তবা হু চেল্লাবা গ্যাস অহেনবা থাদোরকপদগী খাইদগী চাউবা অহোংবসি করিনো?

- (1) নুংশিং মরাংকাইরক্তবা
- (2) নুংশিংতা ঈশিংগী চাং হেল্লকপা
- (3) নুংশিংতা নাইট্রোজেনগী চাং যাওরকপা
- (4) নুংশিং শেংলক্তবা

138. উমং কোকথোকপা অমসুং মৈ থাদোকপনা নুংশিংতা হেনগৎলকইবা গ্যাস অদুগী মমীং করি কোই —

- (1) হাইড্রোজেন
- (2) নাইট্রোজেন
- (3) ওক্সিজেন
- (4) কারবোনদাইওক্সাইদ

139. পৃথিবীগী নুংশিং নুংশা শেংহনবদা অচৌবা থৌদাং লৌই হয়নরিবা উমং (forest) অদু করি কোই —

- (1) সুন্দরবন্দ উমং
- (2) অমাজোন বেসিন
- (3) সুমাতা রেন উমং
- (4) কোঙ্গো বেসিন উমং

TEACHERS

adda247

140. মমাংগৈদা অহল লমনশিংনা উমং-রামংবু উ য়ানবা থিংদুনা উমং-রামং কয়া করল্লা য়োক্তুনা থমলম্বগে?

- (1) উমং লাইগী উয়োক ওইনা
- (2) ভুত-প্রেত লৈ হায়জিন্দুনা
- (3) মী-শিরগা লংথোকফম ওইনা
- (4) শা-কৈনা য়ুমলক্তা চেনশিল্লক্তনবা

141. ২০ শুবা চহীচাদা উমং কোকথোকপনা স্বায়দগী শাখিবা চহি অদু কয়াদগী কয়া ফাওবনো ?

- (1) ১৬৮০-১৬৯০
- (2) ১৭৮০-১৭৯০
- (3) ১৮৮০-১৮৯০
- (4) ১৯৮০-১৯৯০

142. উ-বাবু যানবদা ঈরাং খৌনিবগী চৎনবী লৈরম্মী হায়বসি করি পুরানদা যাওবগে ?

- (1) লৈথক-লৈখারোল
- (2) হিজন-হিরাও
- (3) পাখংবা লাংয়েন ঈশৈ
- (4) লৈরোন

143. মমাংঙৈদা উ যানবদা অথিংবা থমলমই। রাইহে পরেংশিদা যাওরিবা 'অথিংবা' রাইহেশি করিনো ?

- (1) নাউননি
- (2) প্রনাউননি
- (3) ভাবনি
- (4) এডভাবনি

দিরেক্সন : পীরিবা রাং মতেক অসি পাদুনা মখাদা পীরিবা রাহংশিং অসিগী পীরিবা পাউখুমশিং অসিদগী চান্নবা পাউখুম পীয়ু (রাহং 144-150) :

নিংথৌ পল্লিঙে মতমদা ত্রিপুরা অমসুং মণিপুর অনিসি য়ান্না চারৌ মৌরৌনরমী। মণিপুরগী কোনুংগী নিঙোল কয়া ত্রিপুরাগী মহারানী ওইথিরম্মী মহারাজ বীরচন্দ্রসু মৈতে নিঙোল লুহোংখি। মহাক ইং ১৮৬২ দগী ১৮৯৬ ফাওবা পাল্লম্মী। মহাক্সা ত্রিপুরাবু আধুনিকী লম্বীদা খোঙদাহনখি। বীরচন্দ্রগী অনীশুবা মহারানী রাজেশ্বরী পাঙনবম শাগৈগী নিঙোলনি। মহাক রাধাকিশোরগী অপোকপীনি। মজাইবুংঙো রাধাকিশোরবু ত্রিপুরাগী নিংথৌ ওইহন্নবগী বর নিদুনা মহারানী রাজেশ্বরীনা ইবুধৌ পাখংবা লাংখি হয়। ইবুধৌনা মহারানীগী নীংবা থুংহনখি। পাখংবা লাংতুনা মহাক্সা ত্রিপুরাদা 'লাই হরাওবা' হৌদোকপিখি। অদুগী মথংদগী লেপুনা চহী খুদিংগী ইবুধৌ পাখঙবগী লাইশঙ মমাঙদা লাই হরাওবা পাঙথোকখি। ত্রিপুরানা ভারত্তা তিনদ্রিঙে মমাঙ ফাওবা ত্রিপুরাগী নিংথৌশিংনা শীনলাংদুনা চহী খুদিংগী লাই হরাওবা পাঙথোক্সম্মী। ইবুধৌ পাখঙবা লাইশঙ মমাঙদা হৌজিক অতৈ লাই হরাওদবসু চহী খুদিংগী লেপুনা চাক্লেন কৎলি। চাক্লেন কৎপদা অতৈ জাতিগী মীশিংসু য়ান্না তিল্লি হৈ-লৈ পেশা য়ান্না কৎলি। মহারাজ বীরচন্দ্রগী খ্বাইদগী অচানবী মহারানী ভানুমতীসু মৈতে নিঙোলনি। মহাক বড়ঠাকুর সমরেন্দ্র চন্দ্র দেববর্মগী অপোকপীনি। মহারাজ বীরচন্দ্রগী মহারানী অতোম্বী মনমোহিনী দেবীসু মৈতে নিঙোলনি। মহাক খুমছেম চনুনি। মহারাজ বীরচন্দ্র মাণিক্য মৈতে নিঙোলশিং লুহোংলম্বতা নত্তনা মৈতে লোনব মমালোনগুম গাংবা গুমলম্মী।

মহারাজ বীরচন্দ্রগী মজাইবুংঙো রাধাকিশোর মৈতে মহারানীগী মচানি। মহারানীশিংসু মৈতে নিঙোলনি মহারাজ রাধাকিশোর 'ধাকা মহারানী' রত্নমঞ্জুরীবু লুহোংখি। মণিপুরগী মহারাজ দেবেন্দ্র সিংহ রাজসিংহাসন্দগী তাহোরকথিবদগী ধাকাদা চংজদুনা লৈখি। মরম অদুনা মহাক্সী মজাইবুম্মা রত্নমঞ্জুরীবু 'ধাকা মহারানী' হায়রগা খঙনরম্মী। ত্রিপুরাগী নিংথৌ কোনুংদা রাধাকিশোর অমসুং রত্নমঞ্জুরীগী লুহোংবগী খৌরম পাঙথোকখি। মখোয়গী মজাইবুংঙো বীরেন্দ্রকিশোরনা মহারাজ রাধাকিশোরগী মথংদা ত্রিপুরাগী নিংথৌ ওইখি। রাধাকিশোরগী মহারানী তুলসীবতীসু মৈতে

নিঙোলনি। ত্ৰিপুৰাদা নুপীশিংদা শিক্ষা শব্দোকপদা মহাৰানী অসিনা অচৌবা হৌদাং লৌথি। অগৰতলাগী মহাৰানী তুলসীবতী গাৰ্লস স্কুল অসিনা মদুগী খুদমনি। মহাৰানী অসিগী অৰাংবা থাকী ৰাখল-মিনুংশিনা নুপীমচাশিংবু লাইৰিক লাইশু হৈহ্নবা খৰায় যাওনা হোৎনথি।

144. ত্ৰিপুৰাগী নিংথৌ বীৰচন্দ্ৰনা কনাগী নিঙোলগা লুহোংখিবগে

- (1) কুকী নিঙোল
- (2) তাংখুল নিঙোল
- (3) মৈতৈ নিঙোল
- (4) বেঙ্গলী নিঙোল

145. বীৰচন্দ্ৰ নিংথৌগী অনীশুবা মহাৰানী ৰাজেশ্বৰী কৰন্থা শাগৈগী নিঙোলনো ?

- (1) ইৰেংবম শাগৈ
- (2) পাঙনবম শাগৈ
- (3) লৈশাংথেম শাগৈ
- (4) থিয়াম শাগৈ

146. কৰন্থা মহাৰানীনা ইবুধৌ পাখংবগী লাইশু মমাঙদা লাই হৰাওবা হৌদোকখিবগে ?

- (1) মহাৰানী ৰাজেশ্বৰী
- (2) মহাৰানী ইন্দুপ্ৰভা
- (3) মহাৰানী লৌতুনেশ্বৰী
- (4) মহাৰানী মোধুমতী

147. মহাৰাজ বীৰচন্দ্ৰগী খাইদগী অচানবী মহাৰানী অদুগী মমিং কৰি কৌবগে ?

- (1) মোধুমতী
- (2) চন্দ্ৰমুখী
- (3) প্ৰভাবতী
- (4) ভানুমতী

148. মণিপুৰগী নিংথৌ দেবেন্দ্ৰ মহাৰাজগী মজাইবেস্মা বন্নমঞ্জুৰী ত্ৰিপুৰাগী মহাৰানী ওইথি। মহাকপু কৰি হায়না খঙনখিবগে ?

- (1) ধাকা ইবেস্মা
- (2) ধাকা মহাৰানী
- (3) ধাকা মাতাজী
- (4) মণিপুৰ মহাৰানী

149. মণিপুৰগী মহাৰাজ দেবেন্দ্ৰনা ৰাজসিংহাসন্দগী তাছোৱৰুগা মফম কদাইদা চংজফম লৌদুনা লৈখিবগে ?

- (1) শিলেট
- (2) চিত্তাগোং
- (3) ধাকা
- (4)

150. ত্ৰিপুৰাদা নুপীশিংনা শিক্ষা শব্দোকপদা অচৌবা হৌদাং লৌথিবী মহাৰানী অদুগী মমিং কৰি কৌই।

- (1) মহাৰানী তুলসীবতী
- (2) মহাৰানী কুৰঙ্গনয়ীনি
- (3) মহাৰানী বন্নমঞ্জুৰী
- (4) মহাৰানী ৰাজেশ্বৰী

মখাদা পীরিবা নীতি-নিয়মশিং (Instructions) অসি য়ান্না চেকশিনা পাউ :

1. মখাদা পীরিবা ব্রাহ্মশিংশি পাউখুম পীদিংগী মমাংদা চেকশিনা পাগনি। মতুংদা টেষ্ট বুকলেটতা যাওরিবশিং অদুগী পাউখুম পীগনি।
2. OMR অঙ্গর শীটকী অনীশুবা নাকন্দা ব্রাহ্ম খুদিংমকী পীরিবা কলম (Column) মরিদুগী মনুংদা শুপ্লগী অচুশ্বনি খল্লবা মফম অদুখক্তদা ব্লেক/ব্লু বোল পোইন্ট পেননা ময়েক শেংনা মার্ক (Mark) তৌগদবনি। অতোপ্লা মফম অমদা অনীশুবা মার্ক তৌবা য়াদে।
3. কেন্দিদেটশিংনা অঙ্গর শীটতু থুপচিনবা, থেকচিনবন চিংবগী মওং অমত্তা তৌবা য়াদে। অঙ্গর শীটতা রোল নম্বর ইননবগীদমত্তা থমলিবা মফম অদুখক্তদা নশাগী রোল নম্বর ইগদবনি। অতোপ্লা মফম অমত্তা ইশিনবা, য়েকশিনবা তৌবা য়াদে।
4. টেষ্ট বুকলেট (কেইসন পেপার) অমসুং অঙ্গর শীট অদু য়ান্না চেকশিনগদবনি, করিগুশ্বা মরম অমত্তদসু (শুপ্লগী টেষ্ট বুকলেট অমদি অঙ্গর শীটকী নম্বর মান্নরমদবদগী শিন্দোকপা নত্তনা) অনীদু শিন্দোক-শিঞ্জিন তৌবা য়ারোই।
5. কেন্দিদেটশিংনা টেষ্ট বুকলেট অমদি অঙ্গর শীটকী Code অমসুং নম্বর অদু (Attendance Sheet)তা ময়েকশেংনা চুন্না ইগদবনি।
6. OMR পাউখুমচে অদু মেচিনা পাগনি এডমিত কার্দতা পিখিবা ইনফোরমেশন অদুগা খেল্লা লৈহল্লোইদবনি। অদুনা ইনফোরমেশন অদু মপুং ফাদনা থমলমলোইদবনি।
7. কেন্দিদেটশিংনা পরিক্ষা হোল/roomদা মশাগী Admit Card নত্তনা করিগুশ্বা মখলগী লাইরিক, অনশ্বা চে-চাং, পেজর, মোবাইল ফোন, ইলেকট্রোনিক ডিভাইস নচিংবা পোং অমত্তা পুশিনবা য়াদে।
8. মোবাইল ফোনশিং, ই-পাও ফাওদোকুবা খুংলাইশিং (সুইচ ওফ তৌরগফাওবা), অতোপ্লা পাস্বেশিং পরিক্ষা হোল/room মনুংদা পুরকপা য়াদে। বারোলশিং অসি ইন্দ্রবদি নত্তবা পাস্বে শিজিনে হায়দুনা পরিক্ষাদগী তাহোকপা য়াওনা এক্সন লৌখৎকনি।
9. ইনভিজিলেটরনা হংলকপগা কেন্দিদেটশিংনা মশা-মশাগী Admit Card পুথোক্কদবনি।
10. কেন্দিদেট অমত্তনা সুপারিনটেণ্ডেন্ট নত্রগা ইনভিজিলেটরগী অয়াবা য়াওদনা মশাগী ফমফম থাদোকপা য়াদে।
11. কেন্দিদেটশিংনা মশাগী অঙ্গর শীটতু ইনভিজিলেটরদা পীরমদনা অমদি এটেন্ডেন্স শীটতা অনীরক হন্না sign তৌরমদনা পরিক্ষা হোল/room থাদোকপা য়ারোই। মশাগী অঙ্গর শীটতু পীরমবসু এটেন্ডেন্স শীটতা অনীরক হন্না sign তৌরমদবা কেন্দিদেটশিংদি unfair meansকী case ওইনা লৌগনি।
12. পরিক্ষা হোল/room মনুংদা ইলেক্ট্রোনিক/মেন্যুল কালকুলেটর শীজিনবা য়াদে।
13. কেন্দিদেটশিংনা পরিক্ষা হোল/room মনুংদা পরিক্ষা থারিঙেদা বোর্ডকী Rules and Regulations ঙ্গা চৎকদবনি। Unfair means নচিংবা থোকহন্নিন্দবা থৌদোকশিং থোকলকপদা বোর্ডকী Rules and Regulationsকী মতুংইনা বারোপ লৌগনি।
14. টেষ্ট বুকলেট নত্রগা অঙ্গর শীটকী করিগুশ্বা মফম অমত্তদা শেগায়-তুগায়বনচিংবা তৌবা য়ারোই।
15. পরিক্ষা হেক লাইবগা কেন্দিদেটশিংনা মাগী-মাগী অঙ্গর শীটতু পরিক্ষা হোল/roomদুদা লৈরিবা ইনভিজিলেটরদুদা খুৎশিন্নরন্নগা মশা-মশাগী টেষ্ট বুকলেটতু পুরগা থোকখিগদবনি।

निम्नलिखित निर्देशों को ध्यान से पढ़ें :

1. जिस प्रकार से विभिन्न प्रश्नों के उत्तर दिए जाने हैं उसका वर्णन परीक्षा पुस्तिका में किया गया है, जिसे आप प्रश्नों का उत्तर देने से पहले ध्यान से पढ़ लें।
2. प्रत्येक प्रश्न के लिए दिए गए चार विकल्पों में से सही उत्तर के लिए OMR उत्तर-पत्र के पृष्ठ-2 पर केवल एक वृत्त को ही पूरी तरह काले/नीले बॉलपॉइंट पेन से भरें। एक बार उत्तर अंकित करने के बाद उसे बदला नहीं जा सकता है।
3. परीक्षार्थी सुनिश्चित करें कि इस उत्तर-पत्र को मोड़ा न जाए एवं उस पर कोई अन्य निशान न लगाएँ। परीक्षार्थी अपना अनुक्रमांक उत्तर-पत्र में निर्धारित स्थान के अतिरिक्त अन्यत्र न लिखें।
4. परीक्षा पुस्तिका एवं उत्तर-पत्र का ध्यानपूर्वक प्रयोग करें, क्योंकि किसी भी परिस्थिति में (केवल परीक्षा पुस्तिका एवं उत्तर-पत्र के संकेत या संख्या में भिन्नता की स्थिति को छोड़कर) दूसरी परीक्षा पुस्तिका उपलब्ध नहीं करायी जाएगी।
5. परीक्षा पुस्तिका/उत्तर-पत्र में दिए गए परीक्षा पुस्तिका संकेत व संख्या को परीक्षार्थी सही तरीके से हाजिरी-पत्र में लिखें।
6. OMR उत्तर-पत्र में कोडित जानकारी को एक मशीन पढ़ेगी। इसलिए कोई भी सूचना अधूरी न छोड़ें और यह प्रवेश-पत्र में दी गई सूचना से भिन्न नहीं होनी चाहिए।
7. परीक्षार्थी द्वारा परीक्षा हॉल/कक्ष में प्रवेश-पत्र के सिवाय किसी प्रकार की पाठ्य-सामग्री, मुद्रित या हस्तलिखित, कागज की पर्चियाँ, पेजर, मोबाइल फोन, इलेक्ट्रॉनिक उपकरण या किसी अन्य प्रकार की सामग्री को ले जाने या उपयोग करने की अनुमति नहीं है।
8. मोबाइल फोन, बेतार संचार युक्तियाँ (स्विच ऑफ अवस्था में भी) और अन्य प्रतिबंधित वस्तुएँ परीक्षा हॉल/कक्ष में नहीं लाई जानी चाहिए। इस सूचना का पालन न होने पर इसे परीक्षा में अनुचित साधनों का प्रयोग माना जाएगा और उनके विरुद्ध कार्यवाही की जाएगी, परीक्षा रद्द करने सहित।
9. पूछे जाने पर प्रत्येक परीक्षार्थी, निरीक्षक को अपना प्रवेश-पत्र दिखाएँ।
10. केन्द्र अधीक्षक या निरीक्षक की विशेष अनुमति के बिना कोई परीक्षार्थी अपना स्थान न छोड़ें।
11. कार्यरत निरीक्षक को अपना उत्तर-पत्र दिए बिना एवं हाजिरी-पत्र पर दुबारा हस्ताक्षर किए बिना परीक्षार्थी परीक्षा हॉल/कक्ष नहीं छोड़ेंगे। यदि किसी परीक्षार्थी ने दूसरी बार हाजिरी-पत्र पर हस्ताक्षर नहीं किए, तो यह माना जाएगा कि उसने उत्तर-पत्र नहीं लौटाया है और यह अनुचित साधन का मामला माना जाएगा। परीक्षार्थी अपने बाएँ हाथ के अँगूठे का निशान हाजिरी-पत्र में दिए गए स्थान पर अवश्य लगाएँ।
12. इलेक्ट्रॉनिक/हस्तचालित परिकलक का उपयोग वर्जित है।
13. परीक्षा हॉल/कक्ष में आचरण के लिए परीक्षार्थी बोर्ड के सभी नियमों एवं विनियमों द्वारा नियमित हैं। अनुचित साधनों के सभी मामलों का फैसला बोर्ड के नियमों एवं विनियमों के अनुसार होगा।
14. किसी हालत में परीक्षा पुस्तिका और उत्तर-पत्र का कोई भाग अलग न करें।
15. परीक्षा सम्पन्न होने पर, परीक्षार्थी हॉल/कक्ष छोड़ने से पूर्व उत्तर-पत्र निरीक्षक को अवश्य सौंप दें। परीक्षार्थी अपने साथ इस परीक्षा पुस्तिका को ले जा सकते हैं।

READ THE FOLLOWING INSTRUCTIONS CAREFULLY :

1. The manner in which the different questions are to be answered has been explained in the Test Booklet which you should read carefully before actually answering the questions.
2. Out of the four alternatives for each question, only one circle for the correct answer is to be darkened completely with **Black/Blue Ballpoint Pen** on **Side-2** of the OMR Answer Sheet. The answer once marked is not liable to be changed.
3. The candidates should ensure that the Answer Sheet is not folded. Do not make any stray marks on the Answer Sheet. Do not write your Roll No. anywhere else except in the specified space in the Answer Sheet.
4. Handle the Test Booklet and Answer Sheet with care, as under no circumstances (except for discrepancy in Test Booklet Code or Number and Answer Sheet Code or Number), another set will be provided.
5. The candidates will write the correct Test Booklet Code and Number as given in the Test Booklet/Answer Sheet in the Attendance Sheet.
6. A machine will read the coded information in the OMR Answer Sheet. Hence, no information should be left incomplete and it should not be different from the information given in the Admit Card.
7. Candidates are not allowed to carry any textual material, printed or written, bits of papers, pager, mobile phone, electronic device or any other material except the Admit Card inside the Examination Hall/Room.
8. Mobile phones, wireless communication devices (even in switched off mode) and the other banned items should not be brought in the Examination Halls/Rooms. Failing to comply with this instruction, it will be considered as using unfair means in the examination and action will be taken against them including cancellation of examination.
9. Each candidate must show on demand his/her Admit Card to the Invigilator.
10. No candidate, without special permission of the Centre Superintendent or Invigilator, should leave his/her seat.
11. The candidates should not leave the Examination Hall/Room without handing over their Answer Sheet to the Invigilator on duty and sign the Attendance Sheet twice. Cases where a candidate has not signed the Attendance Sheet second time will be deemed not to have handed over the Answer Sheet and dealt with as an unfair means case. **The candidates are also required to put their left hand THUMB impression in the space provided in the Attendance Sheet.**
12. Use of Electronic/Manual Calculator is prohibited.
13. The candidates are governed by all Rules and Regulations of the Board with regard to their conduct in the Examination Hall/Room. All cases of unfair means will be dealt with as per Rules and Regulations of the Board.
14. No part of the Test Booklet and Answer Sheet shall be detached under any circumstances.
15. **On completion of the test, the candidate must hand over the Answer Sheet to the Invigilator in the Hall/Room. The candidates are allowed to take away this Test Booklet with them.**